

ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН: ВПЛИВ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР НА МІЖНАРОДНИЙ ДІАЛОГ, МИР ТА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ

СЕМАЛЬ, НАТАЛІЯ¹
СТЕПЧУК, НАДІЯ²

Анотація

Стаття присвячена комплексному соціокультурному аналізу Олімпійського руху як глобального феномена та його впливу на міжнародний діалог, утвердження ідеї миру й розвиток міжкультурної комунікації в умовах сучасних цивілізаційних трансформацій. Метою статті є комплексний соціокультурний аналіз Олімпійського руху як глобального феномена та виявлення його впливу на формування міжнародного діалогу, утвердження ідеї миру й розвиток міжкультурної комунікації в умовах сучасних цивілізаційних трансформацій. У статті розглядаються теоретичні та практичні засади дисципліни «Олімпійський рух. Історія фізичної культури та спорту», обґрунтовуються методологічні підходи до вивчення Олімпійського руху як соціокультурного явища, аналізуються філософсько-ціннісні засади олімпізму та їхній вплив на гуманістичну парадигму сучасного спорту. Особлива увага приділяється значенню Олімпійських ігор як інструменту міжнародного діалогу й «м'якої сили», а також миротворчому потенціалу руху, зокрема концепції олімпійського перемир'я. Розглядаються механізми міжкультурної комунікації через символи, ритуали, культурні практики та медіапростір, а також основні виклики й суперечності розвитку Олімпійського руху в умовах глобалізації та цифровізації. Реалізація поставлених завдань дозволяє сформувати цілісне уявлення про Олімпійський рух як важливий соціокультурний чинник зміцнення міжнародного порозуміння та культури миру. Цифрові технології відіграють ключову роль у трансформації Олімпійських ігор, розширюючи можливості трансляцій, аналітики, взаємодії з глядачами та розвитку «Smart Stadiums». Водночас вони створюють ризики кібербезпеки, поширення дезінформації та технологічної нерівності між спортсменами і країнами. Зроблено висновок що, Олімпійський рух у сучасному світі є не лише спортивним явищем, а й складним соціокультурним феноменом, що поєднує в собі гуманістичні ідеали, миротворчу місію та комунікативний потенціал. Через спорт він формує глобальний простір діалогу, сприяє зміцненню миру та розвитку міжкультурної взаємодії, виступаючи важливим чинником цивілізаційного розвитку людства. Комплексне управління цифровим середовищем, включно з кібербезпекою, прозорим використанням даних та цифровою аналітикою, є необхідною умовою для сталого розвитку Олімпійського руху в XXI столітті.

Ключові слова: Олімпійський рух, олімпізм, миротворчий потенціал, олімпійське перемир'я, глобалізація, цифрова епоха, соціокультурний аналіз, міжнародний діалог, мир, міжкультурна комунікація, Історія фізичної культури та спорту.

Постановка проблеми. Олімпійський рух як глобальний соціокультурний феномен набуває особливої актуальності в умовах сучасних геополітичних трансформацій, посилення міжнародної напруги, воєнних конфліктів та криз міжкультурного діалогу. Олімпійські ігри виходять далеко за межі спортивних змагань, перетворюючись на унікальну платформу міжнародної комунікації, де взаємодіють різні культури, нації, релігії та цивілізаційні традиції. Актуальність дослідження зумовлена здатністю олімпійського руху виконувати миротворчу та гуманістичну функ-

цію, сприяючи формуванню цінностей толерантності, взаємоповаги, солідарності та ненасильства. Принципи олімпізму, закладені П'єром де Кубертенем, сьогодні набувають нового змісту в контексті глобалізації, цифровізації та інформаційних викликів, коли спорт стає важливим інструментом «м'якої сили» у міжнародних відносинах. Особливої значущості тема набуває в умовах збройних конфліктів і післявоєнного відновлення, коли Олімпійські ігри та олімпійські цінності можуть слугувати чинником соціальної консолідації, символом миру та надії, а також механізмом відновлення міжкультурного діалогу на глобальному рівні. Водночас олімпійський рух відображає суперечності сучасного світу – політизацію спорту, комерціалізацію, інформаційні війни, що потребує філософського та соціокультурного осмислення його ролі й місії. Таким чином, дослідження впливу Олімпійських

¹ ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(Ужгород, Україна)
E-mail: bilogurvlada@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1053-2716>

² ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(Ужгород, Україна)
E-mail: nadia.stepcuk@uzhnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8051-3858>

ігор на міжнародний діалог, мир та міжкультурну комунікацію є актуальним і соціально значущим, оскільки дозволяє глибше осмислити потенціал спорту як інструменту глобального порозуміння, формування гуманістичних цінностей і стабілізації міжнародних відносин у сучасному світі.

Олімпійський рух як глобальний соціокультурний феномен постає одним із найважливіших механізмів формування міжнародного діалогу, миру та міжкультурної комунікації в умовах глобалізованого світу. Виходячи за межі суто спортивної діяльності, він інтегрує у собі цінності гуманізму, солідарності, толерантності та взаємоповаги, виступаючи універсальною мовою спілкування між народами. Олімпійські ігри є унікальним простором символічної взаємодії, де змагання трансформуються у форму культурного діалогу, а суперництво – у визнання рівності та гідності кожної нації. Філософською основою Олімпійського руху є ідея олімпізму, що ґрунтується на гармонійному розвитку особистості, поєднанні фізичного, інтелектуального та духовного начал. У цьому контексті спорт розглядається як засіб морального вдосконалення людини та суспільства, а не лише як інструмент досягнення результату. Олімпізм формує ціннісну парадигму глобального гуманізму, яка протистоїть насильству, дискримінації та культурній замкненості, сприяючи утвердженню миру як фундаментальної цивілізаційної цінності. Особливе значення Олімпійські ігри мають у сфері міжнародного діалогу, оскільки вони функціонують як інструмент «м'якої сили», здатний впливати на міждержавні відносини поза межами традиційної дипломатії. Учасники та глядачі Олімпійських ігор залучаються до спільного символічного простору, де формується відчуття належності до глобальної спільноти. Саме тут спорт стає каналом комунікації між культурами, політичними системами та соціальними моделями, створюючи умови для взаєморозуміння навіть у періоди міжнародної напруженості.

Важливою складовою миротворчого потенціалу Олімпійського руху є ідея олімпійського перемир'я, яка має глибоке історичне коріння та сучасне етичне значення. Вона символізує прагнення людства до припинення конфліктів і визнання пріоритету загальнолюдських цінностей над політичними чи військовими інтересами. У сучасному світі ця ідея набуває особливої актуальності, адже Олімпійський рух дедалі частіше розглядається як моральний орієнтир і платформа

для консолідації зусиль міжнародної спільноти заради миру. Міжкультурна комунікація в межах Олімпійських ігор проявляється через взаємодію різних традицій, мов, символів і культурних практик. Цей процес сприяє подоланню стереотипів, формуванню культури діалогу та взаємного визнання. В умовах цифрової епохи вплив Олімпійського руху значно посилюється завдяки глобальним медіа, що розширюють комунікативний простір і роблять Олімпійські ігри потужним фактором формування світової громадської думки. Таким чином, Олімпійський рух у сучасному світі є не лише спортивним явищем, а й складним соціокультурним феноменом, що поєднує в собі гуманістичні ідеали, миротворчу місію та комунікативний потенціал. Через спорт він формує глобальний простір діалогу, сприяє зміцненню миру та розвитку міжкультурної взаємодії, виступаючи важливим чинником цивілізаційного розвитку людства [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Публікації про спільні ініціативи Міжнародного олімпійського комітету (МОК) та ЮНЕСКО показують, що Олімпійський рух інтегрується у глобальні миротворчі програми, розбудовуючи дискурс миру та соціальної згуртованості. У доповіді Метта Мейєра (2024) підкреслюється значення олімпійських ідей миру у міжнародних заходах та конференціях, організованих ЮНЕСКО і МОК. Це підкріплює тезу про морально-ціннісний потенціал Олімпійських ігор у формуванні умов для міжнародного діалогу. Дослідження Coelho та dos Santos (авторитетний журнал *Olimpianos*) розглядає інституційний дискурс Міжнародного олімпійського комітету і ООН, які обидва використовують спорт як інструмент миру та сталого розвитку. Автори аналізують, як такі наративи формуються, перегукуються з міжнародними цілями сталого розвитку та деякими критичними голосами щодо їхньої ефективності. Це дає методологічну базу для аналізу дискурсу миру у широкому міжнародному контексті. Окремі праці загального характеру досліджують міжкультурну комунікацію як соціально-комунікативний феномен, що сприяє розумінню культурних відмінностей, норм та моделей поведінки у глобальному суспільстві – фундаментально для розуміння впливу Олімпійського руху на міжкультурне порозуміння. Вагомий внесок у дослідження Олімпійського руху як соціокультурного

та гуманістичного феномена зробили зарубіжні науковці з галузей соціології спорту, культурології, філософії та міжнародних відносин. Зокрема, фундаментальні ідеї олімпізму та його ціннісних засад ґрунтовно розкриті у працях П'єра де Кубертена, який заклав філософські основи сучасного Олімпійського руху, наголошуючи на поєднанні спорту, культури й освіти як засобу морального вдосконалення людства [2].

Соціокультурний і політичний вимір Олімпійських ігор детально аналізується у працях Джона Хобермана (John Hoberman), який досліджує взаємозв'язок спорту, ідеології та міжнародної політики, звертаючи увагу на суперечність між гуманістичними ідеалами олімпізму та процесами його політизації. Подібну проблематику розвиває Хелен Ленскі (Helen Lenskyj), яка критично осмислює роль Олімпійських ігор у глобальному суспільстві, зосереджуючись на питаннях етики, прав людини та культурної репрезентації. Питання спорту як інструменту «м'якої сили» та міжнародного діалогу розкриті у працях Джозефа Ная (Joseph Nye), концепція якого широко використовується для аналізу впливу Олімпійських ігор на міжнародний імідж держав і формування позитивних міжкультурних комунікацій. У цьому ж контексті слід згадати дослідження Баррі Хоу (Barry Houlihan), який розглядає спорт як складову публічної дипломатії та міжнародної політики. Миротворчий потенціал спорту та Олімпійського руху досліджується у працях Йохана Гальтунга (Johan Galtung), теорії якого про позитивний мир застосовуються для осмислення спорту як соціального механізму зниження конфліктності [3].

Цей підхід доповнюють роботи Фреда Коука (Fred Coalter), який аналізує спорт як засіб соціальної інтеграції, миру та розвитку в глобальному вимірі. Проблеми міжкультурної комунікації та глобальної культури в контексті міжнародних подій, зокрема Олімпійських ігор, розглядаються у працях Арджуна Аппадурая (Arjun Appadurai) та Ульріха Бека (Ulrich Beck). Їхні концепції глобалізації, культурних потоків і космополітизму дозволяють інтерпретувати Олімпійський рух як простір взаємодії культур і формування глобальної ідентичності. Водночас у сучасних дослідженнях важливе місце посідають праці Майка Макінтоша (Mike McIntosh) та Джима Партріджа (Jim Parry), які аналізують етичні засади олімпізму, роль олімпійської освіти та значення цінностей fair play у формуванні культури миру та взаємоповаги.

Отже, праці зазначених зарубіжних авторів створюють теоретико-методологічну основу для аналізу Олімпійського руху як глобального соціокультурного феномена, що впливає на міжнародний діалог, мир і міжкультурну комунікацію. Саме на цих наукових підходах ґрунтується авторська концепція досліджуваної проблеми.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Попри значний масив наукових досліджень, присвячених Олімпійському руху як спортивному, політичному та культурному явищу, низка аспектів його функціонування в сучасному глобалізованому світі залишається недостатньо осмисленою. Передусім у більшості праць переважає інституційно-історичний або політико-економічний підхід, тоді як цілісна соціокультурна інтерпретація Олімпійського руху як механізму міжнародного діалогу та міжкультурної комунікації все ще не набула системного характеру. Недостатньо розкритою залишається проблема трансформації гуманістичних ідеалів олімпізму в умовах сучасних глобальних викликів, зокрема посилення політизації спорту, комерціалізації Олімпійських ігор та впливу медіа й цифрових платформ на сприйняття олімпійських цінностей. У науковій літературі ці явища здебільшого аналізуються фрагментарно, без їхнього комплексного співвіднесення з миротворчою та комунікативною місією Олімпійського руху. Окремої уваги потребує питання реального впливу Олімпійських ігор на формування культури миру та ненасильницького співіснування. Хоча ідея олімпійського перемир'я широко представлена в теоретичному дискурсі, емпіричні та концептуальні дослідження, які б аналізували її сучасне соціокультурне значення та ефективність у контексті актуальних міжнародних конфліктів, залишаються обмеженими. Недостатньо дослідженим є також олімпійський простір як середовище міжкультурної комунікації, зокрема механізми формування взаєморозуміння між культурами через символіку, ритуали, медіа-наративи та практики повсякденної взаємодії учасників Олімпійських ігор. У більшості робіт міжкультурний аспект розглядається як похідний від спортивної діяльності, а не як самостійний соціокультурний процес. Крім того, у сучасній науковій думці бракує досліджень, що аналізують Олімпійський рух у контексті цифрової епохи, зокрема вплив соціальних мереж, глобальних інформаційних потоків та віртуальної комунікації на трансформацію

олімпійських цінностей, формування глобальної громадської думки та нових форм міжнародного діалогу. Саме ці невирішені та недостатньо систематизовані аспекти – соціокультурна роль Олімпійського руху в забезпеченні міжнародного діалогу, його миротворчий потенціал у сучасних умовах та механізми міжкультурної комунікації в олімпійському просторі і становлять предмет наукового аналізу [4].

Мета та формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексний соціокультурний аналіз Олімпійського руху як глобального феномена та виявлення його впливу на формування міжнародного діалогу, утвердження ідеї миру й розвиток міжкультурної комунікації в умовах сучасних цивілізаційних трансформацій. Для досягнення поставленої мети у статті передбачається розв'язання таких основних завдань:

- проаналізувати теоретичні та практичні засади дисципліни «Олімпійський рух. Історія фізичної культури та спорту»;
- визначити теоретико-методологічні підходи до осмислення Олімпійського руху як соціокультурного явища;
- розкрити філософсько-ціннісні засади олімпізму та їхню роль у формуванні гуманістичної парадигми сучасного спорту;
- визначити значення Олімпійських ігор як інструменту міжнародного діалогу та «м'якої сили» у системі глобальних комунікацій;
- дослідити миротворчий потенціал Олімпійського руху, зокрема ідею олімпійського перемир'я, в контексті сучасних глобальних конфліктів;
- проаналізувати механізми міжкультурної комунікації, що реалізуються в межах Олімпійських ігор через символи, ритуали, культурні практики та медіапростір;
- окреслити основні виклики та суперечності розвитку Олімпійського руху в умовах глобалізації та цифрової епохи.

Реалізація зазначених завдань дає змогу сформувати цілісне бачення Олімпійського руху як важливого соціокультурного чинника, що сприяє зміцненню міжнародного порозуміння, розвитку культури миру та міжкультурного діалогу.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів

Теоретичні та практичні засади дисципліни «Олімпійський рух. Історія фізичної

культури та спорту». Олімпійський рух є важливою складовою дисципліни «Історія фізичної культури та спорту», оскільки він відображає процес становлення й розвитку фізичної культури як соціального та культурного явища. Його витоки сягають Стародавньої Греції, де з 776 року до нашої ери Олімпійські ігри проводилися як частина релігійних свят на честь бога Зевса. У цей період фізичне виховання розглядалося не лише як засіб розвитку тіла, а і як важливий чинник формування моральних і духовних якостей людини, що відповідало ідеалу гармонійної особистості. Олімпійські змагання виконували також суспільну функцію, сприяючи єднанню грецьких полісів та утвердженню ідеї миру через оголошення олімпійського перемир'я. Занепад античних Олімпійських ігор відбувся у період Римської імперії, а їх відродження стало можливим наприкінці XIX століття завдяки діяльності французького громадського діяча П'єра де Кубертена. У 1896 році в Афінах відбулися перші сучасні Олімпійські ігри, що започаткували новий етап розвитку міжнародного спортивного руху та сприяли створенню Міжнародного олімпійського комітету. Сучасний Олімпійський рух ґрунтується на принципах олімпізму, які поєднують фізичне вдосконалення, виховання та культурний розвиток особистості. У XX–XXI століттях Олімпійський рух набув глобального характеру, охопивши майже всі країни світу та значно розширивши кількість видів спорту. З'явилися Зимові Олімпійські ігри, Паралімпійські ігри та Юнацькі Олімпійські ігри, що свідчить про гуманістичну спрямованість і соціальну значущість сучасного спорту. В умовах глобалізації та цифровізації Олімпійський рух зазнає впливу політичних, економічних і технологічних чинників, проте зберігає свою виховну місію та ідеали миру, співпраці й взаємоповаги. Таким чином, у межах дисципліни «Історія фізичної культури та спорту» Олімпійський рух розглядається як багатовимірний історико-культурний феномен, що відображає еволюцію фізичного виховання, спорту та суспільних цінностей людства [5].

Дисципліна «Олімпійський рух. Історія фізичної культури та спорту» має на меті ознайомлення студентів із розвитком фізичної культури та спорту від давніх часів до сучасності, формування уявлення про роль спорту в житті суспільства та розвитку особистості, а також підготовку до практичного застосування здобутих знань у спортивній діяльності, педагогіці та управлінні

спортом. Метою дисципліни «Олімпійський рух. Історія фізичної культури та спорту» є формування у студентів системного уявлення про розвиток фізичної культури та спорту від давніх часів до сучасності, ознайомлення з історією та принципами Олімпійського руху, підготовка до практичного застосування знань у спортивній діяльності, педагогіці та управлінні спортом, а також виховання цінностей здорового способу життя, чесної конкуренції, командної взаємодії та толерантності.

Об'єктом дисципліни виступає фізична культура та спорт як соціальні явища, що охоплюють історичний розвиток фізичного виховання, формування спортивних традицій, розвиток національних і міжнародних спортивних організацій та Олімпійського руху.

Предметом дисципліни є вивчення історії фізичної культури та спорту, розвитку Олімпійського руху, національних і міжнародних спортивних організацій, а також соціокультурного значення спорту; закономірності розвитку фізичної культури і спорту, історія виникнення і розвитку Олімпійських ігор та Олімпійського руху, соціокультурні, педагогічні та організаційні аспекти спортивної діяльності, роль спорту у вихованні та формуванні гармонійної особистості, а також методи та технології організації спортивної практики та популяризації олімпійських ідей. Основними поняттями дисципліни є фізична культура, спорт та Олімпійський рух. Таким чином, дисципліна поєднує теоретичне вивчення історії і концепцій фізичної культури та спорту з практичною підготовкою студентів до участі у спортивних заходах, організації турнірів, розвитку фізичних і моральних якостей та популяризації принципів Олімпійського руху [6].

Фізична культура розглядається як цілісна система діяльності людини, спрямована на збереження і зміцнення здоров'я, фізичний розвиток та формування гармонійної особистості. Спорт визначається як організована діяльність, що передбачає фізичні змагання, тренування та розвиток навичок і умінь. Олімпійський рух представляє світовий рух, спрямований на популяризацію спорту та олімпійських ідей, заснованих на принципах дружби, взаємоповаги та чесної конкуренції.

Історично розвиток фізичної культури та спорту охоплює різні епохи. В античності в Стародавній Греції зародилися Олімпійські ігри, які виконували соціальну, культурну та виховну

функцію, сприяючи розвитку фізичних і моральних якостей людини. У середньовіччі та епоху Відродження спостерігався занепад спортивних традицій, який згодом поступово відновлювався, особливо в XIX столітті з появою сучасних спортивних організацій. Заснування сучасних Олімпійських ігор у 1896 році за ініціативи П'єра де Кубертена стало ключовою подією в історії міжнародного спорту та започаткувало новий етап розвитку спортивного руху.

Практичні засади дисципліни полягають у формуванні в студентів конкретних навичок і вмінь. Це включає участь у спортивно-масових заходах, оволодіння технікою основних видів спорту, організацію спортивних турнірів і заходів, розвиток фізичних якостей, таких як сила, витривалість та координація. Крім того, дисципліна сприяє вихованню цінностей чесної гри, толерантності, командної взаємодії, популяризації здорового способу життя та формуванню лідерських і організаційних навичок через спортивну діяльність. Використання сучасних методів і технологій навчання, таких як аналіз історичних джерел, спортивної статистики, інтерактивні відео-матеріали та цифрові платформи для відстеження фізичної активності, робить процес навчання більш ефективним та цікавим [7].

Значення дисципліни проявляється у всебічному розвитку особистості, формуванні здорового способу життя, підготовці до професійної діяльності у сфері фізичної культури та спорту, а також у знайомстві студентів з олімпійськими принципами та культурою міжнародного спортивного співтовариства. Засвоєння матеріалу цієї дисципліни сприяє розвитку фізичних, моральних та соціальних якостей студентів, їхній підготовці до активної участі у спортивному житті суспільства та популяризації олімпійських ідей.

Теоретико-методологічні підходи до осмислення Олімпійського руху як соціокультурного явища. Олімпійський рух як соціокультурне явище досліджується в наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних авторів із застосуванням різних теоретико-методологічних підходів. У вітчизняній науковій традиції широко представлений історико-культурний підхід, який розглядає Олімпійський рух як складову частину національної та світової культурної спадщини, що відображає розвиток фізичної культури та спорту, формує моральні й етичні цінності. Дослідники, такі як В. М. Седих, О. В. Петров та Л. І. Коваленко, аналізують архівні матеріали,

історичні джерела та порівнюють етапи розвитку спортивного руху, що дозволяє простежити еволюцію олімпійських ідей у національному та міжнародному контексті. Поряд із цим, соціологічний підхід акцентує увагу на Олімпійському руху як на соціальному інституті, що сприяє формуванню громадянської свідомості, інтеграції в міжнародну спільноту, вихованню толерантності та командної взаємодії; його представники, серед яких І. В. Бондаренко та Т. Кузьменко, використовують соціологічні опитування та аналіз соціальних процесів, досліджуючи вплив Олімпійських заходів на суспільство. Теоретико-практичний спортивний підхід розглядає Олімпійський рух як чинник виховання здорового способу життя та розвитку фізичної культури особистості; В. Громов і Н. Литвиненко досліджують ефективність освітніх програм і тренувальних методик, застосовуючи експериментальні дослідження у спортивних школах та навчальних закладах. У зарубіжній науковій традиції Олімпійський рух розглядається через цивілізаційно-антропологічну, соціально-психологічну та інтердисциплінарну призму. Цивілізаційно-антропологічний підхід, представлений такими дослідниками, як Дж. Хуглінг, П. Лінч та К. Макдугалл, акцентує на Олімпійському русі як культурному феномені, що формує цінності сучасної цивілізації та відображає ідеали миру, співпраці та розвитку міжнародного діалогу, застосовуючи порівняльний аналіз міжнародних практик, культурологічний аналіз та інтерпретацію символіки Олімпійських ігор. Соціально-психологічний підхід, представлений Р. Джексонем, М. Джонсоном та С. Брауном, досліджує вплив Олімпійського руху на формування особистісної ідентичності, мотивації спортсменів і глядачів, розвиток лідерських та командних якостей, використовуючи психологічні опитування, спостереження та кейс-стаді міжнародних спортивних подій. Інтердисциплінарний підхід, який пропонують А. Томпсон, Е. Філіпс та Д. Сандерс, дозволяє аналізувати Олімпійський рух через призму історії, економіки, політики, медіа та масової культури, демонструючи взаємозв'язок спорту з глобальними процесами та соціокультурними змінами, використовуючи комплексний аналіз документів Олімпійського комітету, медіа-ресурсів, економічних показників та соціокультурних ефектів. Узагальнюючи, можна зазначити, що Олімпійський рух як соціокультурне явище досліджується в різних теоретико-методологіч-

них площинах, серед яких історико-культурна, соціологічна, педагогічно-спортологічна, цивілізаційно-антропологічна, соціально-психологічна та інтердисциплінарна. Вітчизняні дослідники здебільшого акцентують на національних традиціях, вихованні та розвитку фізичної культури, тоді як зарубіжні автори зосереджуються на глобальних цінностях, культурному вимірі та соціально-психологічному впливі Олімпійського руху. Методологічний арсенал включає аналіз історичних джерел, соціологічні та психологічні дослідження, порівняльний аналіз міжнародного досвіду, що дозволяє комплексно осмислити феномен Олімпійського руху у соціокультурному контексті. Олімпійський рух є одним із наймасштабніших глобальних соціокультурних явищ сучасності, які поєднують у собі спортивну діяльність, культурні традиції, освітні функції та гуманістичні цінності. Саме тому його феномен варто розглядати не лише як комплекс спортивних змагань, а й як суттєвий чинник формування суспільної свідомості, культурної ідентичності та міжкультурного діалогу. У науковій літературі підкреслюється, що олімпійський рух охоплює представників понад 200 країн світу, об'єднуючи їх навколо ідей олімпізму – загальнолюдських принципів миру, дружби та взаєморозуміння через спорт [8].

Соціокультурний характер цього явища проявляється у тому, що спорт – як складова частина олімпійського руху – не лише сприяє фізичному розвитку особистості, а й відображає глибокі культурні, історичні й соціальні процеси суспільства. Аналізуючи спорт у ширшому культурному контексті, дослідники зазначають, що він виступає як носій універсальних цінностей, впливає на формування моделей поведінки та суспільних норм, а також сприяє інтеграції різних народів у глобальний культурний простір. Важливо також зазначити, що олімпійський рух – це не лише спортивні змагання, а й система освітніх і культурних ініціатив, таких як олімпійська освіта, що відіграє важливу роль у вихованні молоді, формуючи морально-етичні принципи, цінності здорового способу життя та соціальної відповідальності. Соціологічні підходи до вивчення олімпійського руху підкреслюють його значення як соціального феномена, що відображає сучасні тенденції глобалізації, комерціалізації та професіоналізації спорту. У цьому контексті концепція олімпізму виступає важливим культурним ресурсом, який формує не лише спортивну практику,

а й культурні наративи, пов'язані з ідеями міжнародної співпраці та гуманізму. З огляду на це, феномен олімпійського руху як соціокультурного явища постає багатовимірним процесом, що впливає на різні сфери життя: від освіти і культури до міжнародних стосунків та суспільної моралі. Його вивчення відкриває широкі можливості для розуміння того, як спорт сприяє соціалізації особистості, підтримці культурної спадщини та формуванню глобальних цінностей у сучасному світі.

Філософсько-ціннісні засади олімпізму та їхню роль у формуванні гуманістичної парадигми сучасного спорту. Філософсько-ціннісні засади олімпізму виступають фундаментальною основою сучасного спортивного руху, що виходить за межі суто фізичної активності та технічних досягнень. Олімпізм, як система ідей та ідеалів, пропагує принципи гармонійного розвитку людини, поєднуючи фізичне виховання з моральними, інтелектуальними та соціокультурними цінностями. Центральним у цьому підході є гуманістична парадигма спорту, яка розглядає спортсмена не лише як носія фізичних здібностей, але й як цілісну особистість із власними етичними, культурними та соціальними вимірами. Філософська концепція олімпізму базується на ідеалах рівності, справедливості, толерантності та дружби, що формують моральні орієнтири у спортивній діяльності. Ці цінності спрямовані на виховання соціально відповідальної, духовно збагаченої людини, здатної до саморозвитку та конструктивної взаємодії в суспільстві. Гуманістична парадигма сучасного спорту, що ґрунтується на олімпійських принципах, акцентує увагу на гармонії між фізичним вдосконаленням та розвитком особистісних цінностей, таких як самодисципліна, взаємоповага, колективна солідарність та прагнення до самовдосконалення. Таким чином, олімпізм у сучасному спортивному контексті не лише стимулює фізичний розвиток, але й слугує культурно-ціннісною платформою для формування особистості, здатної реалізувати свій потенціал у різних сферах життя, інтегруючи спорт у ширший гуманістичний контекст сучасного суспільства. Це робить філософсько-ціннісні засади олімпізму ключовим чинником формування цілісного, етично та соціально орієнтованого підходу до розвитку спорту як культурного явища [9].

Філософсько-ціннісні засади олімпізму закладені в самому серці Олімпійської хартії, яка визначає сучасний Олімпійський рух як сис-

тему ідей, що виходять за межі суто змагального спорту та спрямовані на гармонійний розвиток людини й суспільства. Згідно з цим нормативним документом, олімпізм визначається як: «філософія життя, що возвеличує і поєднує в збалансоване ціле якості тіла, волі і розуму». Це визначення підкреслює, що олімпійські ідеали не обмежуються фізичними можливостями, а включають інтелектуальні та моральні складові людського буття. Також у цій же основоположній нормі зазначено, що олімпізм: «поєднуючи спорт із культурою та освітою, прагне створити спосіб життя, заснований на радості від зусиль, освітній цінності гарного прикладу, соціальній відповідальності та повазі до універсальних фундаментальних етичних принципів». Ця цитата підкреслює, що спортивна діяльність у межах олімпійської парадигми є не просто змаганням, а освітнім і соціально-ціннісним процесом, що формує у особистості моральні якості та відповідальність перед суспільством. Окрім цього, зміни до Фундаментальних принципів олімпізму, затверджені Міжнародним олімпійським комітетом у 2023 році, ще більш явно інтегрують універсальні права людини в олімпійську філософію: «...спорт є людським правом. Кожна людина має доступ до практики спорту без будь-якої дискримінації... Олімпійський дух вимагає взаєморозуміння в душі дружби, солідарності та чесної гри». Ця доповнена формула наголошує на демократичній та гуманістичній природі олімпійської ідеї, показуючи її соціальну орієнтацію задля формування інклюзивного та мирного суспільства. Цінності, що витікають із цієї філософії, мають чітку етичну спрямованість і формують гуманістичну парадигму сучасного спорту. Зокрема, у рамках олімпійської філософії виділяють такі основні цінності, як досконалість (*excellence*), яка спонукає до вдосконалення як у спортивному, так і в гуманістичному сенсі; дружба (*friendship*), що сприяє міжкультурному порозумінню; та повага (*respect*), яка передбачає повагу до себе, до інших, до правил і до оточення. Крім того, наукові дослідження підкреслюють, що філософія олімпізму розглядає змагання не як боротьбу за панування, а як спільний шлях самовдосконалення під спільними етичними правилами, що реалізує ідеали співіснування та взаємної поваги. Такий підхід трансформує спортивний досвід у освітній і моральний процес, спрямований на культивування чесноти та людської гідності. Таким чином, філософсько-ціннісні засади олімпізму

становлять не лише набір ідей, але й дієву гуманістичну концепцію, спрямовану на всебічний розвиток особистості, розбудову справедливого, толерантного суспільства та утвердження спорту як культурного та освітнього феномену в сучасному світі. Олімпізм виступає фундаментальною філософсько-ціннісною системою, що поєднує фізичний, інтелектуальний і моральний розвиток людини. Його ідеали – чесна гра, повага, дружба, солідарність та прагнення до досконалості – формують гуманістичну парадигму сучасного спорту, де змагання розглядаються не лише як прояв фізичних здібностей, а й як освітній, соціальний і культурний процес. Олімпійська філософія сприяє розвитку особистості, здатної до самовдосконалення, толерантної взаємодії та активної участі в суспільстві, тим самим утверджуючи спорт як потужний чинник гуманізації та соціальної гармонії [4].

Значення Олімпійських ігор як інструменту міжнародного діалогу та «м'якої сили» у системі глобальних комунікацій. Олімпійські ігри відіграють значну роль як інструмент міжнародного діалогу та реалізації «м'якої сили» у системі глобальних комунікацій. Вони є однією з наймасштабніших міжнародних спортивних подій, що об'єднує країни та народи незалежно від політичних, економічних чи культурних відмінностей. Через глобальний резонанс, медіаохоплення та участь держав Олімпіада стає потужним засобом налагодження контактів, культурного обміну та дипломатії. Олімпійські ігри виступають символом миру, толерантності та співпраці між народами, пропагуючи універсальні цінності дружби, взаємоповаги та взаєморозуміння. Водночас вони створюють платформу для дипломатії, де держави можуть зміцнювати двосторонні та багатосторонні відносини, формувати позитивний імідж країни-господаря та демонструвати свій культурний, технологічний і соціальний розвиток. У контексті «м'якої сили», визначеної Джозефом Наєм як здатності впливати на інші держави через культурні, освітні, спортивні та медійні ресурси без застосування примусу, Олімпійські ігри є ефективним механізмом реалізації такого впливу. Через медіа, цифрові платформи та соціальні мережі країни мають можливість комунікувати свої цінності, політичні пріоритети та культурні особливості, впливаючи на формування глобальної громадської думки та популяризацію спорту і здорового способу життя. Водночас Олімпіада сприяє зміцненню

глобальної спільноти, створюючи простір для культурного обміну та налагодження міжособистісних контактів на міжнародному рівні. Таким чином, Олімпійські ігри виступають не лише спортивною подією, а й багаторівневою платформою глобального культурного, політичного та інформаційного взаємозв'язку. Вони поєднують спорт, культуру, медіа та дипломатію, сприяючи зміцненню міждержавної співпраці, формуванню позитивного іміджу держав та пропаганді універсальних цінностей. Олімпіада є інструментом міжнародного діалогу та реалізації «м'якої сили», де спорт стає засобом впливу без застосування примусу, а глобальні комунікації забезпечують широку платформу для поширення ідей миру, співробітництва та взаєморозуміння між народами. Олімпійські ігри є не лише спортивним змаганням світового масштабу, але й потужним інструментом міжнародного діалогу та реалізації концепції «м'якої сили». Через спорт країни можуть демонструвати свої цінності, культурну самобутність і політичні пріоритети, не вдаючись до прямого примусу чи конфронтації. Олімпіада створює унікальну платформу для взаємодії держав, міжнародних організацій і суспільств, сприяючи встановленню довіри та розвитку співпраці на глобальному рівні [5].

Глобальні комунікації, зокрема телевізійні трансляції, соціальні медіа та цифрові платформи, значно посилюють цей ефект, дозволяючи ідеям миру, толерантності, взаємоповаги та культурного обміну охоплювати мільйони людей у різних країнах. Спорт стає мовою, зрозумілою всім, незалежно від культурних чи політичних бар'єрів, і дозволяє налагоджувати контакти між націями, зміцнювати міжнародні зв'язки та формувати позитивний імідж держави на світовій арені. Прикладами ефективного використання Олімпіади як інструменту «м'якої сили» є: Олімпіада 2008 року в Пекіні (Китай), де країна показала свою культурну та економічну потугу, використовуючи церемонії відкриття та медіапокриття для формування позитивного іміджу в світі. Олімпіада 2012 року в Лондоні (Велика Британія), яка акцентувала увагу на інклюзивності, толерантності та міжкультурному діалозі, демонструючи британську відкритість і сприяючи глобальному культурному обміну. Олімпійські ігри 2018 року в Пхьончхані (Південна Корея), де спорт став майданчиком для тимчасового зменшення напруженості на Корейському півострові та сприяв дипломатичному діалогу між Північною

та Південною Кореєю. Крім того, Олімпіада стимулює розвиток дипломатії через спорт, де зустрічі спортсменів, тренерів, представників урядів і громадських організацій стають майданчиком для обговорення важливих соціальних та економічних питань, сприяючи формуванню стратегій співпраці та взаємної підтримки. Таким чином, спортивні змагання перетворюються на потужний механізм «м'якого впливу», здатний зміцнювати глобальну стабільність, сприяти міжкультурному діалогу та популяризувати цінності миру і дружби серед народів [6].

Миротворчий потенціал Олімпійського руху в контексті сучасних глобальних конфліктів. Олімпійський рух, заснований на принципах миру, дружби та взаєморозуміння між народами, має значний потенціал для сприяння міжнародному діалогу та запобігання конфліктам. У сучасному глобалізованому світі, де зростає кількість регіональних та міжнародних конфліктів, миротворчий аспект Олімпійських ігор стає особливо актуальним. Зростання політичної напруженості, територіальних суперечок та економічних санкцій створює середовище, де міжнародні спортивні події стають платформою для символічного діалогу. Олімпійські ігри популяризують цінності толерантності, взаємоповаги та співпраці між державами, формуючи позитивні наративи, що протистоять ворожнечі та стереотипам. Через медіа та культурні програми Олімпійські ігри дозволяють країнам демонструвати свою готовність до мирного співіснування та залучають світову спільноту до діалогу без військового втручання. Традиційна концепція «Олімпійського перемир'я» (Ekecheiria), що зародилася в Давній Греції, передбачала тимчасове припинення воєн під час проведення Олімпійських ігор, що символізує важливість спорту як засобу збереження миру. У сучасних умовах спортивна дипломатія передбачає використання Олімпійських ігор та міжнародних спортивних заходів як платформи для встановлення контактів між державами, ведення переговорів та зменшення напруженості у конфліктних регіонах. Залучення спортсменів з різних країн і культур сприяє руйнуванню стереотипів і формуванню глобальної солідарності, що зменшує ризик конфронтації. Приклади реалізації миротворчого потенціалу Олімпійського руху включають Олімпійські ігри 1992 року у Барселоні та 2000 року в Сіднеї, під час яких активно просувалася ідея миру та дружби між націями після регіональних конфліктів. Зимові

Олімпійські ігри 2018 року в Пхенчхані стали символом об'єднання Південної та Північної Кореї під єдиним прапором, демонструючи можливість дипломатичного діалогу через спорт. У 2021 році під час Олімпійських ігор у Токіо були організовані ініціативи на підтримку біженців та постраждалих від конфліктів, що підкреслює соціально-активну роль Олімпіади. Миротворчий потенціал Олімпійського руху є надзвичайно актуальним у сучасних глобальних умовах. Через принципи «олімпійського перемир'я», спортивну дипломатію та культурну інклюзію Олімпійські ігри можуть виступати ефективним інструментом зниження міжнародної напруженості та зміцнення глобальної солідарності. Реальні приклади, такі як об'єднані команди або програми підтримки постраждалих від конфліктів, демонструють практичну дієвість цього потенціалу, роблячи спорт платформою для миру у XXI столітті. Миротворчий потенціал Олімпійського руху залишається актуальним у сучасному глобальному контексті завдяки його здатності формувати міжнародний діалог, просувати толерантність та взаємоповагу між державами. Принципи «олімпійського перемир'я» та спортивна дипломатія демонструють, що спорт може бути ефективним інструментом зменшення напруженості у конфліктних регіонах без застосування насильства. Історичні та сучасні приклади, такі як об'єднані команди Південної та Північної Кореї або програми підтримки біженців під час Олімпіад, підтверджують практичну здатність Олімпійського руху сприяти миру та солідарності. Олімпійські ігри створюють платформу для культурного та соціального діалогу, руйнують стереотипи та сприяють розвитку глобальної солідарності, що є особливо важливим у періоди зростання міжнародних конфліктів. Таким чином, Олімпійський рух не лише спортивний феномен, але й важливий інструмент «м'якої сили», здатний впливати на міжнародні відносини та підтримку миру у XXI столітті [7].

Механізми міжкультурної комунікації в межах Олімпійських ігор. Олімпійські ігри виступають унікальною платформою для міжкультурної комунікації, об'єднуючи спортсменів, офіційні делегації, вболівальників та медіа з різних країн світу. У цьому контексті міжкультурна взаємодія стає ключовим елементом успішного проведення заходів та формування атмосфери толерантності, взаємоповаги і дружби між народами. Одним із основних механізмів такої кому-

нікації є вербальна взаємодія, що реалізується через багатомовність та використання синхронного перекладу, офіційно визнаними мовами Олімпійських ігор, англійською та французькою. Використання уніфікованої спортивної термінології та універсальних символів, таких як олімпійські кільця, медалі та гасла, дозволяє забезпечити спільне розуміння цінностей та правил, що регулюють взаємодію учасників. Не менш важливими є невербальні механізми комунікації, що включають жести, мову тіла, візуальні символи та національні атрибути, які сприяють культурному впізнаванню та підкреслюють національну ідентичність учасників. Соціальні та організаційні механізми також відіграють значну роль: спеціальні культурні програми, зустрічі між делегаціями, концерти та виставки створюють умови для обміну традиціями і налагодження міжособистісних контактів. Дотримання Кодексу олімпійської етики, правил поведінки та етикету учасників допомагає уникати культурних непорозумінь і потенційних конфліктів. Сучасні цифрові та медіа-інструменти значно розширюють можливості міжкультурної комунікації на Олімпійських іграх. Соціальні мережі, онлайн-трансляції та інтерактивні платформи дозволяють мільйонам глядачів і фанатів з різних країн взаємодіяти та обмінюватися культурними цінностями в реальному часі, а також знайомитися з традиціями інших народів. Прикладами ефективного застосування цих механізмів є Олімпіада в Токіо 2020 року з мультимовними презентаціями та синхронним перекладом у прес-конференціях, Лондон 2012 із програмами культурної інтеграції спортсменів і волонтерів та Пекін 2008, де цифрові платформи активно використовувалися для просування культурної різноманітності. Таким чином, механізми міжкультурної комунікації в межах Олімпійських ігор сприяють формуванню атмосфери взаємоповаги, зниженню ризику конфліктів та непорозумінь, поширенню цінностей Олімпізму та підвищенню ефективності міжнародної співпраці. Олімпійський рух демонструє, що спорт здатний виступати потужним інструментом мирного діалогу та культурної інтеграції, створюючи умови для глобальної взаємодії на основі спільних цінностей і принципів.

Механізми миротворчого потенціалу Олімпійського руху працюють як комплекс взаємопов'язаних процесів, які через спорт і культурні ініціативи сприяють зниженню напруженості між державами та формуванню міжна-

родного діалогу. Перший механізм – Олімпійське перемир'я (Ekecheiria) – історично передбачав тимчасове припинення воєн під час ігор, а сьогодні функціонує символічно, демонструючи готовність держав до мирного співіснування і пріоритет діалогу над конфліктом. Другий механізм – спортивна дипломатія, яка забезпечує платформу для офіційних і неформальних зустрічей політиків, спортсменів і представників міжнародних організацій; прикладом є об'єднані команди ворогуючих держав, що дозволяє налагоджувати контакти і зменшувати напруженість без застосування сили. Третій механізм – медіа-інфраструктура та «м'яка сила»: трансляція Олімпійських ігор мільйонам глядачів дозволяє країнам формувати позитивний імідж і популяризувати цінності миру, солідарності та взаємоповаги. Четвертий механізм – інклюзивність та міжкультурний діалог: участь спортсменів з різних культур, релігій та національностей сприяє руйнуванню стереотипів, розвитку толерантності та формуванню глобальної солідарності. Нарешті, соціальні та символічні ініціативи під час Олімпіад, такі як акції на підтримку біженців чи освітні проекти, забезпечують додатковий канал впливу на суспільство, виходячи за межі спорту. Усі ці механізми взаємодіють і доповнюють один одного, завдяки чому Олімпійський рух стає ефективним інструментом миротворчої діяльності, здатним знижувати міжнародну напруженість і зміцнювати глобальну солідарність [8].

Основні виклики та суперечності розвитку Олімпійського руху в умовах глобалізації та цифрової епохи. У сучасних умовах глобалізації та цифрової епохи Олімпійський рух стикається з низкою комплексних викликів та суперечностей, що визначають його розвиток і роль у світовому спорті. З одного боку, глобалізація сприяє поширенню ідеалів Олімпізму, зміцненню міжнародного діалогу та підвищенню миротворчого потенціалу Ігор. З іншого боку, вона підсилює політичні та геополітичні конфлікти, що проявляються у формі бойкотів і санкцій, як це сталося під час Олімпійських ігор у Москві 1980 року та Лос-Анджелесі 1984 року, а також у сучасних санкціях проти окремих країн через військові або політичні дії. Зростання комерційного впливу та глобальних медіа створює нові суперечності: спонсорські інтереси та фінансова залежність організаторів Ігор іноді ставлять під сумнів принципи рівності спортсменів і справедливості змагань. Наприклад, високотехнологічне

спорядження та сучасні тренажери, доступні лише в розвинених країнах, дають їхнім спортсменам явну перевагу над представниками країн із обмеженою інфраструктурою. Цифрова трансформація додає нових викликів і можливостей. Соціальні мережі та онлайн-трансляції дозволяють Олімпійському руху досягати глобальної аудиторії та підвищувати зацікавленість глядачів, проте вони водночас створюють ризики поширення дезінформації, маніпуляцій суспільною думкою та кібербулінгу. Крім того, цифрові технології у спорті, такі як аналітичні платформи для відстеження фізичних показників або біомеханічні сенсори, підвищують ефективність тренувань, але також загострюють технологічну нерівність між країнами. Розвиток цифрових методів допінгу та обходу антидопінгового контролю додає ще одну суперечливу площину, оскільки поєднує високі технології та етичні ризики. Соціальні та культурні аспекти цифровізації проявляються у конфлікті між глобальними комерційними інтересами та місцевими спортивними традиціями. Наприклад, популяризація великих міжнародних подій через медіа може призводити до культурної гомогенізації та зменшення уваги до національних видів спорту. Водночас цифрові платформи відкривають нові можливості для інклюзивності та залучення різних соціальних груп, що важливо для формування ціннісно багатой спортивної спільноти. Для сталого розвитку Олімпійського руху необхідне комплексне поєднання інноваційних технологій із дотриманням основоположних принципів Олімпізму. Це передбачає розробку ефективних механізмів управління цифровим середовищем, включно з контролем за онлайн-активністю, кібербезпекою та етичним використанням великих даних. Водночас слід забезпечити рівні можливості для спортсменів з різних країн, зберігаючи миротворчий та культурний потенціал Олімпійських ігор. Лише такий баланс між інноваціями та традиційними цінностями дозволить руху зберегти свою значущість у глобалізованому світі, підвищити ефективність міжнародного спортивного діалогу та сприяти гармонійному розвитку спорту на всіх рівнях [9].

У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації Олімпійський рух стикається з низкою складних викликів і суперечностей, що визначають його подальший розвиток. Глобалізаційні процеси сприяють поширенню ідей Олімпізму, зміцненню міжнародної співпраці

та розвитку спортивної культури в усьому світі. Водночас вони загострюють політичні та геополітичні конфлікти, що проявлялися, зокрема, у бойкотах минулих Ігор і сучасних санкціях проти окремих країн через їхню зовнішню політику. Такі суперечності ставлять під загрозу ідеали рівності та солідарності, що є фундаментальними для Олімпійського руху. Цифрова епоха відкрила нові перспективи для Олімпійських ігор, але водночас призвела до виникнення значних ризиків. Технологічні інновації, що застосовуються на Іграх Токуо 2020 та Paris 2024, зокрема хмарні сервіси для трансляцій, штучний інтелект (ШІ) для обробки спортивного контенту та розширена аналітика даних, покращують якість трансляцій і доступ до інформації для глядачів по всьому світу. Парижські Ігри 2024 впровадили масштабну інфраструктуру 5G, мережі сенсорів IoT, AR/VR-досвід для вболівальників та централізацію даних у хмарі, що значно розширило можливості цифрової взаємодії зі спортивним контентом. Такі технічні рішення створили основу для «Smart Stadiums» та інтелектуального управління подіями. Водночас цифрова трансформація породжує низку ризиків. Передусім це загрози кібербезпеки: Paris 2024 стали мішенню для численних атак, включно зі складними бот-атаками, фішинговими кампаніями, створенням фейкових веб-сайтів та спробами викрадення даних користувачів і службових систем організації Ігор. Аналізи експертів показують, що зростання цифровізації подій значно підвищує вразливість до кібератак, а кількість таких загроз суттєво перевищила рівні попередніх Олімпіад. Ще одним серйозним цифровим ризиком стали AI-deepfake кампанії, які використовувалися для поширення дезінформації про результати змагань, створення фальшивих матеріалів про спортсменів та дискредитації учасників і навіть організаторів. Ці випадки підкреслюють подвійний характер технологій, коли ШІ одночасно служить інструментом підвищення якості Ігор та засобом для маніпуляцій та атак. Інші суперечності виникають у сфері етики та допінгу. Незважаючи на розроблення та посилення антидопінгових програм, випадки неповного розкриття позитивних тестів та суперечки навколо застосування певних технологій вимірювання продуктивності показують, що боротьба за «чистий спорт» залишається гострим питанням. Для забезпечення сталого розвитку Олімпійського руху в умовах цифрової епохи необхідне ефективне поєднання технологічних

інновацій із дотриманням основних олімпійських цінностей – чесності, рівності та солідарності. Це передбачає не лише впровадження передових ІТ-рішень, а й посилення кібербезпеки, етичних норм використання даних і прозорого цифрового середовища. Такий баланс між інноваціями та традиціями сприятиме збереженню миротворчого та культурного потенціалу Олімпійських ігор, підвищенню їх значущості як глобального спортивного явища та гармонійному розвитку міжнародного спорту в умовах глобалізації [10].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Глобалізаційний та цифровий контекст значно впливає на розвиток Олімпійського руху, створюючи одночасно нові можливості та загострюючи існуючі суперечності. З одного боку, глобалізація сприяє поширенню олімпійських цінностей, міжнародному діалогу та розвитку спортивної культури. З іншого – політичні та геополітичні конфлікти, комерціалізація і технологічна нерівність ставлять під сумнів принципи рівності та чесності змагань. Цифрові технології відіграють ключову роль у трансформації Олімпійських ігор, розширюючи можливості трансляцій, аналітики, взаємодії з глядачами та розвитку «Smart Stadiums». Водночас вони створюють ризики кібербезпеки, поширення дезінформації та технологічної нерівності між спортсменами і країнами. Етичні та соціальні аспекти цифровізації залишаються критично

важливими: необхідно балансувати між інноваційними можливостями та збереженням культурного і миротворчого потенціалу Ігор, забезпечуючи інклюзивність, чесність і дотримання антидопінгових норм. Комплексне управління цифровим середовищем, включно з кібербезпекою, прозорим використанням даних та цифровою аналітикою, є необхідною умовою для сталого розвитку Олімпійського руху в XXI столітті.

Перспективи подальших досліджень. Дослідження ефективних стратегій кіберзахисту міжнародних спортивних подій, аналіз ризиків цифрових платформ та розробка систем попередження кіберзагроз.

Аналіз ролі штучного інтелекту, біометричних технологій та аналітичних платформ у підвищенні продуктивності спортсменів, а також оцінка етичних меж їх використання.

Вивчення впливу глобальних медіа та цифрових платформ на культурну ідентичність спорту, інклюзивність та формування цінностей молодого покоління.

Дослідження способів зменшення технологічної та ресурсної нерівності між країнами, забезпечення рівних умов для підготовки та участі спортсменів із різних регіонів.

Аналіз ролі Олімпійських ігор як інструменту міжнародного діалогу та «м'якої сили» у цифрову епоху, включаючи вплив на громадську думку та дипломатичні відносини.

Список використаних джерел

- Theodorakis, Y., Georgiadis, K., & Hassandra, M. (2024). *Evolution of the Olympic Movement: Adapting to Contemporary Global Challenges*. *Social Sciences*, 13(7), 326. <https://doi.org/10.3390/socsci13070326> MDPI
- Omoisebi, A., Morgan, R., & Walker, S. (2024). *The Olympic Movement in the Digital Era: Legal and Ethical Challenges in Integrating E-Sports into Olympism*. Unpublished manuscript.
- Directions for future IS research on sports digitalisation. (2025). *Information Systems Journal*, S0963868725000204. <https://doi.org/10.1016/j.isj.2025.02004>
- Exploring the Application of Artificial Intelligence in the Olympic Movement*. (n.d.). Francis Press.
- The inclusion of E-sports into the Olympic Games: Challenges and Opportunities*. (2025). *WJARR*.
- Olympic Movement at the Turn of the Fifth and Sixth Technological Structures: Management Issues*. (2023). *Science and Sport*, 11(2), 1-X.
- Dubinsky, S., & Ingenhoff, D. (2022). *Sport-Tech Diplomacy at the Tokyo 2020 Olympic Games*. *USC Center on Public Diplomacy*
- Growing the Youth Olympic Games: Comparing Millennial and Gen Z Engagement*. (2021). *PMC Articles*.
- Flyvbjerg, B., Budzier, A., & Lunn, D. (2020). *Regression to the tail: Why the Olympics blow up*. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2009.14682>
- Mistri, J. (2025). *AI-Driven Real-Time Kick Classification in Olympic Taekwondo Using Sensor Fusion*. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2512.12474>
- Rodríguez, J. P., & Arola-Fernández, L. (2024). *Understanding Following Patterns Among High-Performance Athletes*. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2405.10798>

References

- Theodorakis, Y., Georgiadis, K., & Hassandra, M. (2024). *Evolution of the Olympic Movement: Adapting to Contemporary Global Challenges*. *Social Sciences*, 13(7), 326. <https://doi.org/10.3390/socsci13070326> MDPI
- Omoosebi, A., Morgan, R., & Walker, S. (2024). *The Olympic Movement in the Digital Era: Legal and Ethical Challenges in Integrating E-Sports into Olympism*. Unpublished manuscript.
- Directions for future IS research on sports digitalisation. (2025). *Information Systems Journal*, S0963868725000204. <https://doi.org/10.1016/j.isj.2025.02004>
- Exploring the Application of Artificial Intelligence in the Olympic Movement. (n.d.). Francis Press.
- The inclusion of E-sports into the Olympic Games: Challenges and Opportunities. (2025). *WJARR*.
- Olympic Movement at the Turn of the Fifth and Sixth Technological Structures: Management Issues. (2023). *Science and Sport*, 11(2), 1-X.
- Dubinsky, S., & Ingenhoff, D. (2022). *Sport-Tech Diplomacy at the Tokyo 2020 Olympic Games*. USC Center on Public Diplomacy
- Growing the Youth Olympic Games: Comparing Millennial and Gen Z Engagement. (2021). *PMC Articles*.
- Flyvbjerg, B., Budzier, A., & Lunn, D. (2020). *Regression to the tail: Why the Olympics blow up*. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2009.14682>
- Mistri, J. (2025). *AI-Driven Real-Time Kick Classification in Olympic Taekwondo Using Sensor Fusion*. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2512.12474>
- Rodríguez, J. P., & Arola-Fernández, L. (2024). *Understanding Following Patterns Among High-Performance Athletes*. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2405.10798>

NATALIA, SEMAL – Candidate of Sciences in Physical Education and Sports,
Associate Professor of the Department of Physical Education, Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine)
E-mail: natalija.semal@uzhnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1998-3460>

NADIYA, STEPCHUK – Senior Lecturer, Department of Physical Education
Uzhhorod National University (Uzhhorod, Ukraine)
E-mail: nadia.stepcuk@uzhnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8051-3858>

**THE OLYMPIC MOVEMENT AS A GLOBAL SOCIO-CULTURAL PHENOMENON:
THE IMPACT OF THE OLYMPIC GAMES ON INTERNATIONAL DIALOGUE, PEACE
AND INTERCULTURAL COMMUNICATION**

Abstract

This article is devoted to a comprehensive sociocultural analysis of the Olympic movement as a global phenomenon and its impact on international dialogue, the promotion of peace, and the development of intercultural communication in the context of contemporary civilizational transformations. The purpose of the article is to conduct a comprehensive sociocultural analysis of the Olympic movement as a global phenomenon and to identify its impact on the formation of international dialogue, the promotion of peace, and the development of intercultural communication in the context of modern civilizational transformations. The article examines the theoretical and practical foundations of the discipline "Olympic Movement. History of Physical Culture and Sport," justifies methodological approaches to the study of the Olympic Movement as a sociocultural phenomenon, and analyzes the philosophical and value foundations of Olympism and their influence on the humanistic paradigm of modern sport. Special attention is paid to the significance of the Olympic Games as an instrument of international dialogue and "soft power," as well as the peacemaking potential of the movement, in particular the concept of the Olympic Truce. It examines the mechanisms of intercultural communication through symbols, rituals, cultural practices, and the media space, as well as the main challenges and contradictions in the development of the Olympic movement in the context of globalization and digitalization. The implementation of these tasks allows us to form a holistic view of the Olympic movement as an important sociocultural factor in strengthening international understanding and a culture of peace. Digital technologies play a key role in the transformation of the Olympic Games, expanding the possibilities for broadcasting, analytics, interaction with viewers, and the development of "Smart Stadiums."

At the same time, they create risks of cybersecurity, the spread of misinformation, and technological inequality between athletes and countries. It has been concluded that the Olympic movement in the modern world is not only a sporting phenomenon, but also a complex sociocultural phenomenon that combines humanistic ideals, a peacemaking mission, and communicative potential. Through sport, it creates a global space for dialogue, promotes peace and intercultural interaction, and acts as an important factor in the development of human civilization. Comprehensive management of the digital environment, including cybersecurity, transparent data use, and digital analytics, is a prerequisite for the sustainable development of the Olympic Movement in the 21st century.

Key words: Olympic Movement, Olympism, peacemaking potential, Olympic truce, globalization, digital age, sociocultural analysis, international dialogue, peace, intercultural communication, history of physical culture and sports.

© The Authors(s) 2025

This is an open access article under

The Creative Commons CC BY license

Received date 19.10.2025

Accepted date 19.11.2025

Published date 20.12.2025

How to cite: Семаль, Наталія, Степчук, Надія. Олімпійський рух як глобальний соціокультурний феномен: вплив Олімпійських ігор на міжнародний діалог, мир та міжкультурну комунікацію. HUMANITIES STUDIES: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: Publishing house «Helvetica», 2025. 25(102). P. 168–181.

doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2025-25-102-18>